

Na podlagi šestega odstavka 10. člena, tretjega odstavka 12. člena ter prve, tretje in četrte alineje 73. člena Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 - uradno prečiščeno besedilo) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK
o ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja borove ogorčice

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina)

Ta pravilnik določa posebno nadzorovano območje in ogroženo območje za borovo ogorčico *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner in Buhner) Nickle *et al.* (v nadaljnjem besedilu: borova ogorčica), ugotavljanje zdravstvenega stanja občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja, stalni in posebni nadzor borove ogorčice, načrt ukrepanja v primeru njenega izbruha, fitosanitarne ukrepe za preprečevanje širjenja in zatiranje borove ogorčice, dolžnosti imetnikov, prepovedi in omejitve, naloge, pooblastila ter obveščanje.

2. člen
(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

- **posebno nadzorovano območje** je celotno ozemlje Republike Slovenije, kjer se na predpisan način zagotavlja zdravstveno varstvo občutljivih rastlin in izvajanje programa posebnega nadzora borove ogorčice;
- **ogroženo območje** so gozdovi ter mesta pridelave sadilnega in razmnoževalnega materiala občutljivih rastlin, na katerih so ekološki dejavniki ugodni za naselitev borove ogorčice, ki bi na tem območju lahko povzročila pomembno gospodarsko škodo;
- **razmejeno območje** je območje, kjer se ugotovi navzočnost borove ogorčice in vključuje žarišče okužbe in pripadajoč varovalni pas. Seznam razmejenih območij se objavlja na krajevno običajen način in je dosegljiv pri Fitosanitarni upravi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Uprava) in na njeni spletni strani <http://www.furs.si/>;
- **žarišče okužbe** je območje s polmerom do 3 km okoli točke potrditve borove ogorčice, določene s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu v metrih;
- **varovalni pas** je pas širine do 20 km okoli žarišča okužbe, v katerem se izvajajo fitosanitarne ukrepi z namenom preprečevanja širjenja borove ogorčice;
- **občutljiv les in občutljivo lubje** sta les in izolirano lubje iglavcev (Coniferales), z izjemo iglavca *Thuja L.*;
- **občutljive rastline** so rastline (razen plodov in semena) *Abies Mill.*, *Cedrus Trew.*, *Larix Mill.*, *Picea A. Dietr.*, *Pinus L.*, *Pseudotsuga Carr.* in *Tsuga Carr.*

3. člen
(zagotavljanje zdravstvenega varstva rastlin)

(1) Navzočnost borove ogorčice se ugotavlja na občutljivih rastlinah, občutljivem lesu in občutljivem lubju v skladu s programom posebnega nadzora borove ogorčice (v nadaljnjem besedilu: program posebnega nadzora).

(2) Uprava vsako leto potrdi in zagotavlja izvajanje programa posebnega nadzora s sistematično raziskavo iz 7. člena tega pravilnika.

(3) Vizualne preglede občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja ter spremljanje prenašalcev borove ogorčice iz 5. člena tega pravilnika izvajajo nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb, ki so imenovani v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen izvajalci), fitosanitarna in gozdarska inšpekcija ter Uprava v skladu s programom posebnega nadzora borove ogorčice.

(4) Pooblaščen izvajalci, fitosanitarna in gozdarska inšpekcija ter Uprava (v nadaljnjem besedilu: izvajalci) v okviru izvajanja sistematične raziskave odvezemajo vzorce rastlin, lesa, lubja in prenašalcev v skladu s programom posebnega nadzora.

(5) Uprava pripravi načrt ukrepanja v primeru izbruha borove ogorčice z namenom njenega izkoreninjenja v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: načrt ukrepanja), v katerem podrobneje opredeli program posebnega nadzora, fitosanitarne ukrepe, naloge, pooblastila, izmenjavo informacij in medsebojno obveščanje izvajalcev ter druge elemente hitrega ukrepanja. Načrt ukrepanja vsebuje tudi podrobnejša navodila za izvajanje odločbe Evropske komisije, ki določa ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja borove ogorčice (v nadaljnjem besedilu: odločba Komisije).

(6) Minister, pristojen za kmetijstvo in gozdarstvo, sprejme načrt ukrepanja in o tem obvesti ostale izvajalce programa posebnega nadzora in imetnike občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja na krajevno običajen način in na spletni strani Uprave <http://www.furs.si/>.

(7) Imetniki občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja so dolžni zagotavljati zdravstveno varstvo rastlin, izpolnjevati zahteve za njihovo pridelovanje, predelovanje in premeščanje ter zagotavljati izvajanje fitosanitarnih ukrepov, zdravstvenih pregledov rastlin in drugih odrejenih ukrepov v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin, odločbo Komisije, tem pravilnikom in načrtom ukrepanja.

4. člen (sum na okužbo)

(1) Na okužbo z borovo ogorčico se sumi, če so vidna katera od naslednjih bolezenskih znamenj oziroma znakov:

a) na občutljivih rastlinah:

- zmanjšanje ali popolni izostanek izločanja drevesnih smol (če v drevo zarezemo);
- venenje in rumenenje oziroma rjavenje iglic, ki na drevesu ostanejo vse do naslednjega poletja; venenje se lahko najprej pojavi le na eni veji, pozneje pa se lahko znamenja venenja kažejo na celem drevesu;
- krošnja oziroma iglice postanejo rdeče rjave, drevo propade že 30 do 40 dni po pojavu zunanjih bolezenskih znamenj;

b) na občutljivem lesu neposredna znamenja okužbe niso zaznavna, na okužbo pa lahko posumimo, če:

- les okuženih dreves naselijo hrošči kozlički (*Cerambycidae*) in glive modrivke;
- na površini drevesne skorje opazimo stožčaste izvrtine kozličkov;

- pod skorjo opazimo široke hodnike s črvino, v lesu pa rovne sisteme, ki so v prerezu ovalni;
 - v hodnikih v lesu opazimo larve kozličkov, na koncu rovnih sistemov pa bubilnice – kamrice, zadelane s črvino;
 - opazimo potemnelost lesa zaradi navzočnosti gliv modrivk.
- c) na lesenem pakirnem materialu neposredna bolezenska znamenja niso zaznavna, na okužbo pa lahko posumimo, če opazimo navzočnost v prerezu ovalnih rovnih sistemov, ki jih povzročajo hrošči kozlički, in potemnelost lesa zaradi navzočnosti gliv modrivk;
- d) na občutljivem lubju: na okužbo lahko posumimo, če je lubje vlažno, v njem pa naletimo na ličinke ali bube hroščev kozličkov.

(2) Na okužbo z borovo ogorčico se sumi tudi, če občutljive rastline, občutljiv les, občutljivo lubje ali lesen pakirni material izvirajo z razmejenih območij Evropske skupnosti ali okuženih tretjih držav. Seznam teh območij oziroma držav se objavlja na krajevno običajen način in je dosegljiv pri Upravi in na njeni spletni strani <http://www.furs.si/>.

5. člen (prenašalci)

(1) Prenašalci borove ogorčice so vrste hroščev kozličkov iz rodu *Monochamus* (v nadaljnjem besedilu: prenašalci).

(2) V skladu s programom posebnega nadzora se na ogroženih območjih ugotavlja navzočnost prenašalcev.

(3) Prenašalci se štejejo za nadzorovani predmet, za katerega se ukrepi določijo z načrtom ukrepanja.

II. NADZOR BOROVE OGORČICE

6. člen (stalni in posebni nadzor)

(1) Vnos v Republiko Slovenijo in širjenje borove ogorčice sta prepovedana, če je navzoča na občutljivih rastlinah, občutljivem lesu ali občutljivem lubju.

(2) Navzočnost borove ogorčice na ozemlju Republike Slovenije se ugotavlja na občutljivih rastlinah, občutljivem lesu in občutljivem lubju:

- s stalnim nadzorom v skladu s predpisom, ki ureja postopke za preprečevanje vnosa, širjenja in zatiranje škodljivih organizmov rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov, ter odločbo Komisije;
- z inšpekcijskim spremljanjem pošiljk na skupnem evropskem trgu, ki prihajajo z razmejenih območij drugih držav članic Evropske skupnosti;
- na podlagi programa posebnega nadzora v skladu s predpisom, ki ureja varovana območja in izvajanje uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih.

7. člen (sistematična raziskava)

(1) Uprava sprejme program posebnega nadzora borove ogorčice, v katerem opredeli sistematično raziskavo poti vnosa, odkrivanje okužb in biologije borove ogorčice. S to raziskavo se ugotavlja navzočnost borove ogorčice in meje njene razširjenosti ter se zagotavlja njeno obvladovanje v skladu s predpisom, ki ureja varovana območja in izvajanje uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih, in obsega vizualne preglede, vzorčenje in laboratorijsko testiranje.

(2) Sistematično raziskavo iz prejšnjega odstavka opravljajo izvajalci. Sistematična raziskava obsega vizualne preglede, spremljanje prenašalcev in vzorčenje občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja na posebno nadzorovanem območju, zlasti v gozdovih, okrasnih zasaditvah, drevnicah ter na mestih predelave, distribucije ali prodaje.

8. člen

(razmejitve okužbe in fitosanitarni ukrepi)

(1) Če se pri izvajanju sistematične raziskave ugotovi in z laboratorijsko analizo potrdi navzočnost borove ogorčice v občutljivih rastlinah, predstojnik Uprave z odločbo razmeji žarišče okužbe in pripadajoč varovalni pas. Če se ugotovi in potrdi borova ogorčica na drugi točki, kot je prvotna točka najdbe, Uprava razmejitve območij ustrezno prilagodi oziroma razmejena območja med seboj tudi združuje in smiselno zaokroža v skladu s tem pravilnikom in odločbo Komisije.

(2) Uprava o razmejitvah območij iz prejšnjega odstavka obvesti ostale izvajalce programa posebnega nadzora, imetnike občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja ter lokalno skupnost na krajevno običajen način in na spletni strani Uprave <http://www.furs.si/>.

(3) V žarišču okužbe in pripadajočem varovalnem pasu imetniki občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja izvajajo fitosanitarne ukrepe, določene z načrtom ukrepov oziroma odločbo Komisije.

(4) Na razmejenem območju iz prvega odstavka tega člena izvajalci opravljajo vizualne preglede in vzorčenje v skladu s programom posebnega nadzora.

(5) Če pooblaščen izvajalec odkrije oziroma prejme laboratorijsko potrditev okužbe z borovo ogorčico ali odkrije kršitev fitosanitarnih predpisov v zvezi z borovo ogorčico, o tem obvesti pristojnega inšpektorja.

(6) Izvajalci morajo o pregledih iz tega člena obveščati ostale izvajalce programa posebnega nadzora v skladu z načrtom ukrepanja.

(7) Razmejitve območij iz prvega odstavka tega člena Uprava z odločbo prekliče, če v njem v obdobju petih zaporednih let od leta potrditve navzočnosti borove ogorčice ni odkritih novih okužb.

9. člen

(dodatni fitosanitarni ukrepi)

Predstojnik Uprave lahko z odločbo sprejme dodatne ukrepe za izvajanje stalnega nadzora pošiljk iz držav, kjer je borova ogorčica navzoča, in o tem obvesti ostale izvajalce programa

posebnega nadzora in imetnike občutljivih rastlin, občutljivega lesa in občutljivega lubja na krajevno običajen način in na spletni strani Uprave <http://www.furs.si/>.

10. člen
(zahteve za premeščanje)

Pri premeščanju občutljivega lesa, občutljivega lubja in občutljivih rastlin z razmejenega območja ali znotraj razmejenih območij se izvajajo fitosanitarni ukrepi, določeni z načrtom ukrepov oziroma odločbo Komisije.

11. člen
(registracija predelovalnih obratov)

Predelovalni obrati občutljivega lesa in občutljivega lubja, ki izvira z razmejenega območja v Republiki Sloveniji, se morajo registrirati pri Upravi v skladu s predpisom, ki ureja fitosanitarne zahteve za lesen pakirni material v mednarodnem prometu, in odločbo Komisije.

III. NALOGE, POOBLASTILA IN OBVEŠČANJE

12. člen
(naloge in pooblastila)

(1) Uprava zagotavlja izvajanje programa posebnega nadzora borove ogorčice na občutljivem lesu, občutljivem lubju in občutljivih rastlinah na posebno nadzorovanem območju, da se ugotovi navzočnost, meje morebitne razširjenosti oziroma značilnosti populacije borove ogorčice ali zagotovi njeno obvladovanje.

(2) Ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, zagotavlja izvajanje programa posebnega nadzora borove ogorčice na občutljivih rastlinah v gozdovih na ogroženem območju, da se ugotovi navzočnost, meje morebitne razširjenosti oziroma značilnosti populacije borove ogorčice ali zagotovi njeno obvladovanje.

(3) Program posebnega nadzora izvajajo:

- pooblaščenici izvajalci javne gozdarske službe predvsem v gozdovih, gozdnih drevesnicah, predelovalnih obratih in žagah,
- pooblaščenici izvajalci zdravstvenega varstva rastlin predvsem v okrasnih zasaditvah,
- fitosanitarni inšpektorji predvsem na mejnih vstopnih mestih, okrasnih drevesnicah in vrtnih centrih ter pri distributerjih lesenega pakirnega materiala, lesa in lubja,
- pooblaščenice uradne osebe z Uprave.

(4) Laboratorijske preiskave borove ogorčice, gliv modrivk in prenašalcev opravljajo pooblaščenici laboratoriji v skladu s predpisom o tehničnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje diagnostičnih preiskav na področju zdravstvenega varstva rastlin.

(5) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega pravilnika opravljajo v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin fitosanitarni inšpektorji, oziroma za rastline v gozdovih in gozdnih drevesnicah gozdarski inšpektorji.

(6) Za koordinacijo, poročanje in izmenjavo informacij med organi in izvajalci zdravstvenega varstva rastlin skrbi Uprava.

13. člen
(mednarodno obveščanje)

Uprava v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo rastlin, in z mednarodnimi konvencijami in sporazumi, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, obvešča o rezultatih posebnega nadzora in uvedenih ukrepih zoper borovo ogorčico Evropsko komisijo, države članice Evropske skupnosti in mednarodne organizacije s področja varstva rastlin.

IV. KONČNI DOLOČBI

14. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o dodatnih ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja borove ogorčice (Uradni list RS, št. 24/04 in 108/04).

15. člen
(začetek veljavnosti)

Pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

dr. Milan Pogačnik
Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Št. 007-65/2009
Ljubljana, dne 1. junija 2009.
EVA 2009-2311-0004